

OPEA525 Tuntisuunnitelma

Tuntien pitäjä: Saara Knuutila

Opetettava ryhmä: 7e

Ti 16.1. Klo 8.15-9.00 & 9.10-9.55

Uutinen ja sanaluokat (verbit ja substantiivit)

Tuntien tavoite: Saadaan käsitys siitä, mikä on uutinen ja miten se rakentuu. Opitaan tunnistamaan uutisen eri osat. Harjoitellaan verbien ja substantiivien taivutusta ja taivutusmuotojen tunnistamista sekä niiden havaitsemista tekstistä.

Tarvikkeet: uutinen kaikille liimattavaksi vihkoon, leikatut uutissanat ja kategoriapohjamoniste, verbien taivutustaulukko monistettuna kaikille (Voima s. 237), liimapuikot

- Esittelen itseni ja kerron, mitä on luvassa. Tarkistetaan läsnäolijat.
- Esitän aiheeseen johdattelevia kysymyksiä: Seuraatteko uutisia? Missä uutisiin voi törmätä? Miksi uutisten seuraaminen on tärkeää? Osaatteko kertoa jonkin asiaan, joka on ajankohtainen, ja josta on uutisoitu? Oppilaat pohtivat kysymyksiä parinsa kanssa, ja käymme kysymykset yksi kerrallaan läpi. (5 min)
- Katsotaan yhdessä Ylen Uutisluokka-sivustolta uutisen rakentuminen
https://yle.fi/uutiset/osasto/uutisluokka/pikakurssi_tahtitoimittajaksi_-_ohjeet_sarjakuvana/7632675 (5-10 min) <https://areena.yle.fi/1-2137650> Matti Rönkä kertoo uutisesta
- Uutisen rakenne: jaan kaikille uutisen, josta selviää uutisen perinteinen rakenne. Oppilaat liimaavat uutisen vihkoon. Käymme yhdessä läpi uutisen siten, että oppilaat tunnistavat sen eri osat. (10 min)

- Uutiskysymysten kautta sanaluokkien pariin. Olen leikannut sanomalehtien uutisotsikoista yksittäisiä sanoja, jotka vastaavat kysymyksiin: Mikä? Kuka? Missä? Mitä teki? Milloin? Kysymykset muodostavat kategoriat. Kategoriapohjamoniste näytetään dokumenttikameran kautta. Jokainen saa vuorollaan käydä laittamassa sanan oikeaan kategoriaan. Kun kaikki sanat ovat paikoillaan, tarkastellaan yhdessä sitä, mitkä sanaluokat ne muodostavat (kyseessä verbit ja substantiivit). (10 min)
- Otetaan käsittelyyn verbit. Muistutellaan mieleen, mitä ne kuvaavat ja miten ne taipuvat aika- ja persoonamuodoissa. Jaetaan oppilaille verbien taivutustaulukko (Voima s. 237) vihkoon liimattavaksi. Opettajajohtoisesti katsotaan, miten taulukkoa tulee tulkita. Harjoitellaan niin, että peitän jonkun kohdan taulukosta, ja oppilaat vastaavat, tai sitten harjoitellaan vähän jo bingoa varten siten, että sanon määritelmän verbin taivutukselle, ja oppilaiden tulee löytää oikea muoto taulukosta. (10 min)
- Tehtävä: pystytkö löytämään verbit uutisesta? Jokainen alleviivaa ne uutisesta tietyllä värillä. Tarkastamme tehtävän yhdessä siten, että dokumenttikameran avulla alleviivaamme yhdessä oikeat kohdat uutisesta. Oppilaat saavat kertoa oikeat vastaukset. (5 min)

VÄLITUNTI

- Verbibingo: oppilaat piirtävät vihkoihinsa 4x4-ruudukot. Opettaja näyttää malliruudukon. Oppilaat kirjoittavat jokaiseen ruutuun valitsemaansa verbin, joka on taipunut aika- ja persoonamuodossa/passiivissa. Opettaja aloittaa bingon sanomalla aina jonkin taivutusmuodon, esim. "Aktiivi, mon. 1. persoona, imperfekti, kieltomuoto". Opettaja kirjoittaa aina sanomansa myös taululle, jotta oppilas voi tarkistaa. Jatketaan ainakin niin kauan, että joku saa bingon. Lopuksi tarkistamme yhdessä oikeat muodot. (20 min)

- Palataan uutisista leikattuihin sanoihin, jotka vastaavat kysymyksiin: mitä? Kuka? Mikä? Missä? Milloin? Tästä päästään substantiiveihin. (5 min)
- Substantiivit ja niiden taipuminen; miten eroaa verbien taipumisesta.
- Tehtävä: löydätkö uutisesta substantiivit? Alleviivataan ne eri värillä kuin verbit. Koska uutisessa substantiiveja on paljon, tarkastetaan tehtävä siten, että opettaja näyttää dokumenttikameralla oikeat alleviivaukset. (10 min)
- Tehtävä: opettaja ottaa aikaa kellosta, ja oppilailla on minuutin verran aikaa keksiä ja kirjoittaa vihkoon niin monta tietyllä kirjaimella alkavaa substantiiviva kuin he tietävät. Tätä viiden minuutin verran, sen jälkeen kysytään, kuka keksi eniten sanoja. Tarkistetaan yhdessä, ovatko kaikki keksineet oikeaoppisia sanoja. (5-10 min) (Tämän tehtävän voi jättää myös seuraavalle tunnille, jos aika ei riitä.)

Uutinen ja sanaluokat (pronominit)

Ke 17.1. Klo 12.30-13.15

Tunnin tavoite: Harjoitellaan luetunymmärtämistä uutiskysymysten avulla. Opitaan tunnistamaan pronominit ja se, mihin ne viittaavat.

Tarvikkeet: uutinen kaikille liimattavaksi vihkoon, liimapuikot

- Läsnaolijat ja kuulumiset, kerron mitä tänään on luvassa.
- Aloitetaan tunti sillä, että katsotaan päivän uutisotsikoita/uutislähetys.
- Jaetaan kaikille uutinen ponista, joka joutui ilvesten hyökkäyksen kohteeksi: <https://yle.fi/uutiset/3-10021433> . Opettaja lukee uutisen ääneen samalla kun oppilaat seuraavat. Uutisen rakenne poikkeaa hieman "perinteisestä rakenteesta" kerronnallisuudellaan. (5 min)

- Harjoitellaan uutiskysymyksiin vastaamista ja tiivistämistä. Oppilaat vastaavat vihkoonsa uutisen pohjalta seuraaviin kysymyksiin: "Mitä? Missä? Milloin? Miksi?". Tarkistetaan tehtävä yhdessä. (15 min)
- Tarkastellaan pronomineja. Merkitään persoonapronominit verbien taivutustaulukkoon oikeille paikoilleen. (10 min)
- Etsitään uutisesta pronominit ja alleviivataan ne tietyllä värillä. Pohditaan myös sitä, mihin ne viittaavat tekstissä. (10 min)